

Wersja 3.0

Wytyczne dotyczące należytej staranności



DUE DILIGENCE
TOOLS



Narzędzie to zostało opracowane przez firmę NEPCon w ramach: projektu "Wsparcie legalnego Handlu Drewnem" finansowanego przez unijny program LIFE i rząd Wielkiej Brytanii oraz projektu "Odpowiedzialne Pozyskiwanie Soi, Wołowiny i Oleju Palmowego", finansowanego przez DANIDA, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii.



NEPCon przyjął politykę "open source" gdyż uważamy, że dzielenie się tym, co tworzymy, może przyczynić się do przyspieszenia zrównoważonego rozwoju. Publikujemy niniejszy dokument według licencji Creative Commons Attribution Share-Alike 3.0 license. Mogą Państwo bezpłatnie korzystać, rozpowszechniać lub modyfikować ten przewodnik na własne potrzeby pod następującymi warunkami: Powyższa informacja o prawach autorskich i niniejsze pozwolenie zostaną uwzględnione we wszystkich kopiach lub znacznych fragmentach dokumentu. Będziemy wdzięczni za przesłanie nam kopii zmodyfikowanego dokumentu.

Ten projekt został sfinansowany przy wsparciu Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autorów, a Komisja Europejska nie może ponosić odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji zawartych w tej publikacji.

Ten materiał został sfinansowany przy wsparciu rządu Wielkiej Brytanii, jednakże przedstawione poglądy niekoniecznie odzwierciedlają oficjalną politykę rządu brytyjskiego.

DANIDA, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii wsparło opracowanie tego materiału, jednak DANIDA nie ponosi odpowiedzialności za poglądy lub oświadczenia przedstawione w niniejszym dokumencie.

Spis treści

Wprowadzenie	5
Wytyczne dotyczące zasady należytej staranności.....	5
Krok 1: Spełnienie wymogów należytej staranności.....	5
Krok 1.1: Zaangażowanie w legalne pozyskiwanie	6
Krok 1.2: Zdefiniowanie obowiązków i zapewnienie kompetencji.....	7
Krok 1.3: Ustanowienie udokumentowanych procedur.....	7
Krok 1.4: Ustanowienie systemu kontroli jakości i monitorowanie wydajności	7
Krok 1.5: Zakres systemu należytej staranności.....	8
Krok 2: Informacje na temat łańcucha dostaw i zarządzanie nim.....	8
Krok 2.1: Pozyskanie informacji na temat łańcucha dostaw	9
Krok 2.2: Rejestrowanie informacji o dostawcy	10
Krok 2.3: Ocena dokumentów i informacji	10
Krok 2.4: Pozyskanie dodatkowych informacji na temat łańcucha dostaw.....	13
Krok 3: Ocena ryzyka	13
Step 3.1: Identyfikacja ryzyka	14
Krok 3.2: Określenie łańcucha dostaw	15
Krok 3.3: Wyszczególnienie ryzyka.....	15
Krok 3.4: Sprawdzenie występowania niezgodności	16
Krok 3.5: Rejestrowanie wniosków wynikających z oceny ryzyka	16
Krok 4.1: Określenie działań ograniczających ryzyko.....	18
Krok 4.2: Uzyskanie zgody dostawców.....	19
Krok 4.3: Planowanie i rejestrowanie działań ograniczających ryzyko	20
Krok 4.4: Wdrożenie działań ograniczających ryzyko.....	20
Krok 4.5: Ocena skuteczności działań ograniczających ryzyko	21
Załącznik 1: Narzędzia NEPCon dotyczące Systemu Należytej Staranności.....	23
Załącznik 2: Wskazówki dotyczące identyfikacji ryzyka	25
Jednoznaczne kategorie ryzyka.....	26
Dostęp do informacji	26
Gatunki	26
Ryzyko pochodzenia	27
Status certyfikacji/weryfikacji	27
Złożoność łańcucha dostaw	28
Handel i transport.....	28
Załącznik 3: Wskazówki dotyczące wyszczególnienia ryzyka	29
Określenie łańcucha dostaw	29

Proces wyszczególnienia ryzyka	29
Załącznik 4: Wskazówki dotyczące ograniczenia ryzyka	31
Kontrola ryzyka	31
Unikanie ryzyka.....	32
Załącznik 5: Wytyczne dotyczące auditu dostawcy	36
Cele weryfikacji	36
Zakres auditu.....	36
Rola dostawcy w procesie weryfikacji.....	37
Przygotowanie auditu	37
Ocena podmiotów przetwórczych i handlowych	39
Ocena Przedsiębiorstw Gospodarki Leśnej	39
Kompetencje audytora	39
Ocena zgodności.....	40
Raportowanie	40

Wprowadzenie

Niniejsze wytyczne krok po kroku prezentują instrukcje dotyczące wdrażania systemu należytej staranności (ang. Due Diligence System - DDS), w tym również sposobu korzystania z narzędzi i szablonów systemu.

System należytej staranności składa się z narzędzi, które opracowane zostały w celu wspierania firm na całym świecie w wykluczaniu nielegalnego drewna z ich łańcucha dostaw. System został zaprojektowany tak, aby spełniał wszystkie wymogi Unijnej Ustawy o Drewnie (EUTR), US Lacey Act oraz Australian Illegal Logging Prohibition Act. Przepisy te nie są w 100% identyczne, jednak ich zakres i cele znacznie się pokrywają.

Uwaga: W niniejszym dokumencie użyto następujących symboli:



Odnosi się do konkretnych narzędzi przydatnych na różnych etapach procesu wdrażania zasady należytej staranności.



Dostarcza wskazówek dla użytkownika i szczegółowe istotne informacje.

Zastrzeżenie: System należytej staranności NEPCon ma na celu wspieranie firm w zarządzaniu ryzykiem pozyskiwania, produkcji i sprzedaży produktów leśnych, które zostały nielegalnie zebrane, transportowane lub sprzedane. Odpowiedzialność za korzystanie z systemu należytej staranności spoczywa na jego użytkowniku (osobie fizycznej lub prawnej). NEPCon zrzeka się wszelkiej odpowiedzialności za sposób korzystania z systemu, nie ponosi również żadnej odpowiedzialności za straty lub zniszczenia będące wynikiem użycia systemu należytej staranności NEPCon.

Wytyczne dotyczące zasady należytej staranności

Wytyczne opisują etapowo proces należytej staranności, który umożliwia zachowanie zgodności z istniejącymi regulacjami rynkowymi, takimi jak: Unijna Ustawa o Drewnie, Lacey Act, Australia Illegal Logging Prohibition Act, itp.

Krok 1: Spełnienie wymogów należytej staranności

Należyta staranność obejmuje spójne wdrażanie systemów i procedur. W związku z tym system należytej staranności NEPCon zawiera kilka szablonów, które mogą być wykorzystane w celu zapewnienia, że systemy oraz procedury są skutecznie opracowywane i wdrażane. Poszczególne szablony przedstawione są w odniesieniu do każdego z poniższych etapów.



Rysunek 1: Przegląd etapów procesu zachowania należytej staranności

Krok 1.1: Zaangażowanie w legalne pozyskiwanie

Należy ustanowić politykę, która stanowić będzie podstawę Państwa zobowiązania do wdrożenia należytej staranności. Polityka powinna zostać podpisana przez kierownictwo wyższego szczebla.



Skorzystaj z **Szablону Polityki (DD-03)** i dostosuj go do swojej organizacji.



W szablonie możliwe jest zmniejszenie zakresu zobowiązań, dopóki wciąż uwzględnione są w nim kwestie dotyczące legalności. Istnieje również możliwość zmiany formatu szablonu i wybór innych języków. Polityka nadal musi być jednak zgodna z podstawowymi zasadami: organizacje muszą posiadać pisemną, publicznie dostępną politykę, zatwierdzoną na szczeblu wykonawczym, określającą zobowiązanie organizacji do odpowiedzialnego wytwarzania i / lub pozyskiwania, unikania produkcji i / lub handlu produktami leśnymi, które zostały zebrane, sprzedane lub przetwarzane z naruszeniem

obowiązującego prawodawstwa krajowego i ratyfikowanych traktatów międzynarodowych.

Krok 1.2: Zdefiniowanie obowiązków i zapewnienie kompetencji

W celu zapewnienia prawidłowego wdrożenia systemu należytej staranności odpowiedzialność za określone czynności powinna zostać przypisana odpowiednim osobom lub konkretnym stanowiskom. Całkowita odpowiedzialność za należyta staranność musi być również przypisana do jednego stanowiska.

Obowiązki powinny być przypisane osobom lub stanowiskom o niezbędnych do tego zadania kompetencjach. Wyznaczone osoby muszą posiadać dostateczny zakres uprawnień i dostęp do odpowiednich zasobów, aby skutecznie wdrożyć należyta staranność.



Odpowiedzialność i kompetencje personelu powinny być udokumentowane zgodnie z **Szablonem Procedury Należytej Staranności (DD-02)**.

Krok 1.3: Ustanowienie udokumentowanych procedur

Opracowanie pisemnych procedur obejmujących wszystkie aspekty zasady należytej staranności. Procedury powinny zostać podpisane przez kierownictwo wyższego szczebla.



Użyj szablonu **Procedury Należytej Staranności (DD-02)** jako podstawy i dostosuj go do swojej organizacji.

Krok 1.4: Ustanowienie systemu kontroli jakości i monitorowanie wydajności

Opracowanie systemu monitorowania zgodności z wymogami należytej staranności. System powinien obejmować wewnętrzne monitorowanie:

- Systemu Należytej Staranności w celu upewnienia się, że działa on prawidłowo, obowiązki są przejrzyste, a procedury wdrażane; oraz
- Łłańcuchów dostaw w celu upewnienia się, że oceny ryzyka są poddawane kontroli co roku lub w każdym momencie, gdy następuje zmiana w łańcuchu dostaw.

System monitorowania może obejmować również dostawców, w przypadku których stosowany jest program weryfikacji własnej (więcej szczegółów w Załączniku 5).

W ramach systemu kontroli jakości należy opracować procedury służące rejestrowaniu i adresowaniu uzasadnionych skarg stron trzecich dotyczących ryzyka związanego z

Systemem Należytej Staranności oraz ryzyka związanego z kwestiami legalności w łańcuchu dostaw.

Krok 1.5: Zakres systemu należytej staranności

Kluczowym elementem procesu należytej staranności jest określenie jej zakresu. Konieczne jest wyszczególnienie i dokumentowanie dostawców, produktów, łańcuchów dostaw materiałów i źródeł drewna, które są objęte systemem należytej staranności.

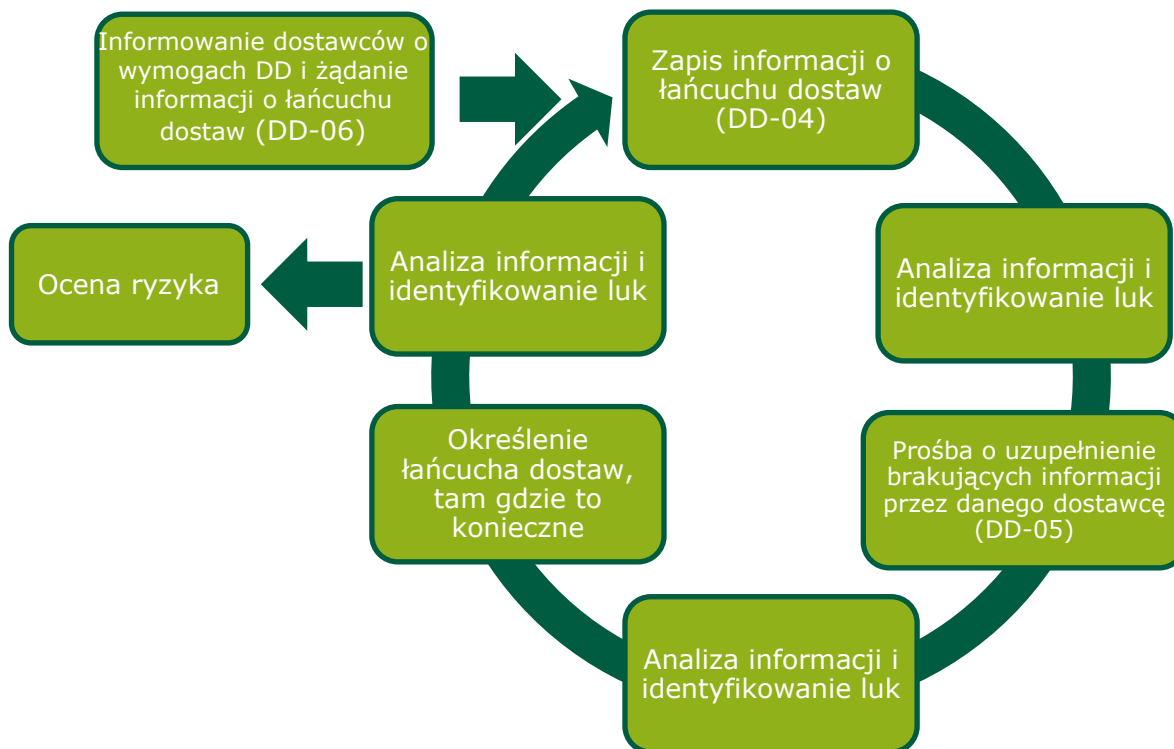
Krok 2: Informacje na temat łańcucha dostaw i zarządzanie nim

Kluczowym działaniem w Państwa Systemie Należytej Staranności jest zapewnienie dostępu do informacji o łańcuchach dostaw i źródłach pochodzenia produktów drzewnych. Informacje muszą być udostępnione szczegółowo do poziomu, w którym ryzyko można uznać za niskie lub do poziomu, w którym można ustalić działania ograniczające ryzyko. Dotyczy to wszystkich produktów, rodzajów materiałów i łańcuchów dostaw.



Należy zwrócić uwagę, że należyta staranność jest większym wyzwaniem w przypadku złożonych/niejednorodnych produktów, które składają się z wielu gatunków drewna lub materiałów pochodzących z różnych lasów, ponieważ konieczne jest wówczas zebranie informacji o wszystkich źródłach drewna.

Ocena informacji i dokumentów, które mogą pomóc w określeniu statusu materiałów i produktów stanowi ważny krok w procesie należytej staranności. Informacje powinny zostać poddane ocenie w celu zapewnienia, że przed rozpoczęciem oceny ryzyka dostępne są kompletne i prawidłowe dane.



Rysunek 2: Proces pozyskiwania informacji

Krok 2.1: Pozyskanie informacji na temat łańcucha dostaw

Warunkiem skutecznego przeprowadzenia procesu należytej staranności jest zapewnienie dostępu do pewnego poziomu informacji. Przyjmuje się, że informacje o pochodzeniu materiału powinny być dostępne do poziomu szczegółowości, który pozwala podjąć uzasadnione decyzje dotyczące pochodzenia drewna oraz ryzyka nielegalnego pozyskania, handlu i transportu. Następujące informacje powinny zostać zgromadzone i zarejestrowane na początku procesu:

- ✓ rodzaj produktu (nazwa handlowa i typ produktu);
- ✓ dokładna identyfikacja gatunków drzew (nazwa handlowa i nazwa naukowa);
- ✓ ilość zakupionego i sprzedanego materiału (wyrażona w objętości, wadze lub liczbie sztuk);
- ✓ kraj pochodzenia i jeśli to niezbędne region, z którego pozyskano drewno, koncesja zbiorów;
- ✓ nazwa i adres dostawcy, u którego Organizacja dokonała zakupu materiału;
- ✓ nazwa i adres nabywców, do których Organizacja dostarczyła produkty; oraz
- ✓ status certyfikacji/weryfikacji materiałów.

W celu skutecznego zarządzania relacjami z dostawcami i zapewnienia niezbędnych informacji o łańcuchu dostaw należy poinformować ich o działaniach podejmowanych w ramach należytej staranności i poprosić o współpracę. Dostawcy powinni zostać o tym poinformowani pisemnie, a następnie dostarczyć pisemną odpowiedź potwierdzającą, że rozumieją wymogi należytej staranności i wyrażają zgodę na dostarczenie koniecznych informacji.



Dostosuj i wyślij **List do Dostawców (DD-06)** wszystkim dostawcom już na początku procesu należytej staranności. Poproś Dostawcę o odesłanie podpisanej kopii potwierdzającej, że rozumie wszelkie wymogi i zgadza się na współpracę.



Wymagania dotyczące dostarczania niezbędnych i dokładnych informacji o łańcuchu dostaw mogą zostać zawarte w umowach handlowych z dostawcami zamiast/oprócz przesyłania **Listu do Dostawców (DD-06)**.



Użyj formularza **Informacje o Dostawcy (DD-05)** do gromadzenia danych o łańcuchu dostaw bezpośrednio od dostawców. Formularz ten może zostać przesłany do dostawców wraz z **Listem do Dostawcy (DD-06)**. Poproś dostawców o wypełnienie i zwrot formularza lub jego wyznaczonych części.



Ramka 1: Współpraca z dostawcami

Współpraca z dostawcami na wszystkich etapach wdrażania należytej staranności jest kwestią fundamentalną. Bliskie relacje z dostawcami ułatwiają uzyskanie dostępu do informacji, a także ułatwiają przeprowadzenie oceny i ograniczenie ryzyka.

Komunikowanie się i współpraca z dostawcami są kwestią kluczową na wszystkich etapach procesu należytej staranności.

Krok 2.2: Rejestrowanie informacji o dostawcy

Informacje o Państwa łańcuchu dostaw powinny być rejestrowane. Jeśli wymagane jest uzyskanie dodatkowych informacji należy skontaktować się z dostawcą i poprosić go o uzupełnienie danych.



Użyj **Formularza Zarządzanie Dostawcą (DD-04)** do zapisywania informacji o Twoim łańcuchach dostaw zgodnie z posiadaną wiedzą. Dokument ten może być używany jako dokument główny, umożliwiający przegląd wszystkich łańcuchów dostaw. Formularz zawiera oddzielną kartę dla produktów złożonych, która służy do zapisywania informacji o wszystkich typach materiałów wchodzących w skład produktu.

Krok 2.3: Ocena dokumentów i informacji

Ocena informacji i dokumentów pozyskanych od dostawców jest istotną częścią procesu należytej staranności. Jeżeli brakuje informacji o produkcie lub są one niewystarczające

do przeprowadzenia skutecznej oceny ryzyka, stanowi to ryzyko, które powinno zostać ograniczone tak, by umożliwić kontynuowanie jego dalszej oceny.

Ramka 2: Ocena dokumentów

Pomimo, że dokumenty i rejestry muszą być gromadzone w celu umożliwienia oceny ryzyka; gromadzenie dokumentów nie jest samodzielnym wymogiem. Dokumenty, które nie posiadają udowodnionego związku z produktem lub mogły powstać nielegalnie nie stanowią wartości przy ocenie ryzyka. Oceniając wartość dokumentów należy mieć na uwadze następujące kwestie:

- **Czy dokument jest powiązany z produktem?**

Często dostarczane są dokumenty służące do wykazania legalności w łańcuchach dostaw, jednakże ocena tego w jaki sposób odnoszą się one do konkretnego łańcucha dostaw lub materiału może być trudna. Nierzadko stanowcze stwierdzenie powiązania dokumentów z łańcuchem dostaw jest niemożliwe. Dostępne są jednak wskaźniki, które umożliwiają ocenę prawdopodobieństwa niepowiązania dokumentów z łańcuchem dostaw, mogą one dotyczyć następujących kwestii: daty wydania, lokalizacji organu wydającego, rodzajów licencji (rodzajów lasów), identyfikacji gatunków, objętości, jakości, gabarytów materiałów i współczynników konwersji w procesie przetwarzania.

- **Czy można zweryfikować ważność dokumentu?**

Ocena ważności dokumentu jest bardzo trudna. W wielu krajach o wysokim stopniu korupcji możliwe jest nabycie oryginalnych dokumentów poprzez praktyki korupcyjne stosowane w celu ukrycia nielegalnych działań w łańcuchu dostaw. W takich przypadkach niemożliwe jest odróżnienie ważnych dokumentów od nieprawidłowych. W niektórych przypadkach logo i układ dokumentów mogą wskazywać na nadużycia. Zostało to udokumentowane za pomocą certyfikatów Kontroli Pochodzenia Produktu i Gospodarki Leśnej.





- **Czy dokument może służyć do oceny legalności?**

Znaczenie dokumentów w łańcuchu dostaw może być oceniane pod kątem roli, jaką odgrywają w procesie oceny legalności. Każdy dokument powinien zostać poddany ewaluacji, a jego znaczenie dla stwierdzenia legalności na określonych poziomach łańcucha dostaw zidentyfikowane. NEPCon opublikował kilka profili krajowych, które zawierają listę dokumentów kluczowych dla różnych części łańcucha dostaw. Dla niektórych krajów przygotowano również "Przewodniki dotyczące dokumentacji", zawierające kopie przykładowych dokumentów i kluczowe informacje na ich temat.

Więcej informacji na temat wskazówek dotyczących identyfikacji ryzyka związanego z oceną dokumentów łańcucha dostaw zawiera Załącznik 2.

Ramka 2 umieszczona powyżej zawiera wytyczne dotyczące oceny dokumentacji łańcucha dostaw dostarczonych przez dostawców. W tabeli 1 przedstawiono wykaz przykładowej dokumentacji dotyczącej łańcucha dostaw, która może być istotna przy ocenie legalności drewna.

Tabela 1: Przykłady dokumentacji dowodowej dotyczącej pięciu głównych kategorii legalności

	Kategoria legalności	Typ rejestrów Ogólnie dostępne dokumenty w formie papierowej lub elektronicznej, np.:
	<ul style="list-style-type: none"> 1. Dokumentacja praw do pozyskiwania drewna w strefach prawnie określonych w tym celu. 	<ul style="list-style-type: none"> Dokumenty własności/prawa użytkowania gruntów Kontrakty lub umowy koncesyjne Licencje koncesyjne Mapy koncesyjne Pozwolenia na pozyskiwanie drewna
	<ul style="list-style-type: none"> 2. Płatności za prawo do pozyskiwania drewna i drewno, w tym opłaty za pozyskiwanie drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> Umowy handlowe Pozwolenia na wycinkę drzew Noty bankowe Dokumentacja VAT Oficjalne dokumenty podatkowe
	<ul style="list-style-type: none"> 3. Pozyskiwanie drewna, w tym prawodawstwo dotyczące środowiska i lasów, a także związane z zarządzaniem lasami i ochroną różnorodności biologicznej, bezpośrednio powiązane z pozyskiwaniem drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> Oficjalne raporty z auditów Certyfikaty dotyczące ochrony środowiska Zatwierdzone plany pozyskiwania drewna Pozwolenia na wycinkę drzew Raporty końcowe dot. części lasów, w których prowadzona była wycinka Publicznie dostępne informacje dotyczące rygorystycznego nadzoru legislacyjnego oraz procedur kontroli i śledzenia drewna Oficjalne dokumenty wydane przez właściwe organy w kraju pozyskania itp.
	<ul style="list-style-type: none"> 4. Prawa stron trzecich dotyczące tytułu prawnego i użytkowania mające wpływ na pozyskiwanie drewna oraz prawa pracownicze. 	<ul style="list-style-type: none"> Ocena wpływu na środowisko Plany zarządzania środowiskowego Raporty z auditów dotyczących ochrony środowiska Umowy dotyczące odpowiedzialności społecznej Szczegółowe raporty dotyczące roszczeń i konfliktów w zakresie praw i obowiązków



- 5. **Handel i kontrola celna** w sektorze leśnym.

- Raporty dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa

- Pozwolenia na transport
- Pozwolenia na usuwanie kłód drzew
- Umowy
- Noty bankowe
- Noty handlowe
- Licencje na import/eksport
- Oficjalne dokumenty dotyczące cła eksportowego
- Listy zakazów eksportowych
- Nagrody za kwoty eksportowe

Krok 2.4: Pozyskanie dodatkowych informacji na temat łańcucha dostaw

Po zebraniu i ocenie informacji oraz uzyskaniu dokumentów od dostawców możliwe jest zidentyfikowanie brakujących danych o łańcuchu dostaw oraz wątpliwości dotyczących znaczenia, dokładności i stosowalności dostarczonych informacji. Ten krok dostarcza dodatkowych informacji pozwalających na uzupełnienie luk lub przedstawienie wątpliwości.

W przypadku braku wystarczających informacji koniecznych do odpowiedniej oceny ryzyka niezbędne jest zebranie dodatkowych informacji o dostawcach i/lub pochodzeniu produktu. Przykładowo braki mogą dotyczyć informacji o kraju pochodzenia, łańcuchu dostaw lub gatunkach.



Skorzystaj z **Narzędzia do Określenia Łańcucha Dostaw (DD-07)**, aby zarejestrować szczegółowe informacje na temat każdego łańcucha dostaw. Narzędzie może być wykorzystane tam, gdzie niezbędne są informacje dotyczące dostawców działających na rynku wyższego szczebla lub struktury/złożoności łańcucha dostaw.



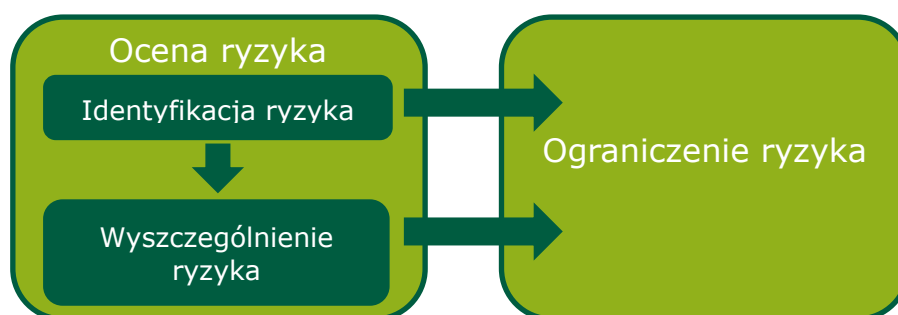
Po zebraniu dodatkowych informacji należy zaktualizować je w **Formularzu Zarządzania Dostawcami (DD-04)** w celu uzyskania pełnego obrazu danych na temat dostawcy.

Krok 3: Ocena ryzyka

Celem oceny ryzyka jest zidentyfikowanie produktów lub łańcuchów dostaw w przypadkach, gdy istnieje ryzyko, że materiał wprowadzony do łańcucha dostaw został nielegalnie pozyskany, przetransportowany lub sprzedany. W kroku 2 omówiono kwestie

dotyczące zapewnienia dostępu do informacji o łańcuchach dostaw. W kroku 3 omówiona zostanie ocena ryzyka włączenia do tych produktów nielegalnych materiałów.

Etap oceny ryzyka można podzielić na dwie różne części: **Identyfikacja Ryzyka** i **Wyszczególnienie Ryzyka** (przedstawione poniżej na Rys. 3). W tej sekcji przedstawiono identyfikowanie i wyszczególnienie ryzyka, a także weryfikowanie występowania niezgodności prawnych w łańcuchu dostaw.



Rysunek 3: Proces oceny ryzyka

Ryzyko może zostać identyfikowane na różnych poziomach: krajowym, regionalnym lub danego lasu. Najbardziej skutecznym sposobem jest *identyfikacja* ryzyka na poziomie krajowym, a następnie dokładne *wyszczególnienie* ryzyka na poziomie regionu lub lasu (gdy jest to wskazane).

Źródło ryzyka może być inne w przypadku różnych produktów, łańcuchów dostaw lub gatunków. W związku z tym ocena ryzyka powinna uwzględniać następujące kwestie:

1. Ryzyko naruszenia prawa przy **zarządzaniu lasami** lub w trakcie operacji związanych z pozyskiwaniem drewna;
2. Ryzyko naruszenia prawa podczas **handlu i transportu** materiału w całym łańcuchu dostaw;
3. Ryzyko **zmieszania legalnie pozyskanego materiału** z innym materiałem w procesie przetwarzania i sprzedaży.



Należy pamiętać, że ocena ryzyka często nie jest przeprowadzana w pojedynczym procesie liniowym, ale zwykle obejmuje wiele etapów. Na przykład, jeżeli uzyskano dodatkowe informacje o produkcie konieczna jest ocena kompletności tych informacji. Nowo zebrane informacje mogą również powodować konieczność przeprowadzenia kolejnych procesów identyfikacji i wyszczególnienia ryzyka.

Step 3.1: Identyfikacja ryzyka

Początkowa identyfikacja ryzyka stanowi podstawę procesu oceny ryzyka i często może być wystarczająco szczegółowa, aby uzasadnić decyzje dotyczące sposobu postępowania z ryzykiem. Ryzyko może być stosunkowo łatwe do zidentyfikowania w kilku kategoriach:

- ✓ Dostęp do informacji
- ✓ Gatunki
- ✓ Pochodzenie
- ✓ Status certyfikacji/weryfikacji
- ✓ Złożoność łańcucha dostaw
- ✓ Handel i transport



Załącznik 2 niniejszych wytycznych stanowi wprowadzenie do procesu identyfikacji ryzyka.



DD-08 Szablon Listy Kontrolnej Identyfikacji Ryzyka stanowi wzór służący do przeprowadzania identyfikacji ryzyka w konkretnych łańcuchach dostaw. Umieść szczegółowe informacje na temat ryzyka na liście kontrolnej, pamiętając o rejestrowaniu zebranych źródeł informacji/zebranych dowodów, danych o procesie oceny ryzyka, uzasadnień i wniosków na temat ryzyka.



Zapisz wnioski na temat ryzyka w **Formularzu Zarządzania Dostawcami (DD-04)**, aby zaprezentować przegląd ryzyka we wszystkich łańcuchach dostaw.



Ocena ryzyka powinna zostać zakończona zidentyfikowaniem ryzyka jako „Niskie” lub „Określone”.

Jeśli ryzyko zostanie uznane za "Niskie" zgodnie z **Załącznikiem 2 do niniejszych wytycznych** i szablonem **DD-08**, można uznać, że ryzyko nielegalnego pozyskania drewna w przypadku danego produktu jest niskie i nie jest konieczne podejmowanie dalszych działań.

Jednakże jeśli ryzyko nie może być określone jako niskie należy przejść do kolejnego kroku w procesie należytej staranności.

Krok 3.2: Określenie łańcucha dostaw

W przypadku zidentyfikowania ryzyka proponuje się dokładne określenie łańcucha dostaw w celu dalszej oceny i identyfikacji zagrożeń (jeśli nie zostało to wykonane wcześniej).



Narzędzie do Określenia Łańcucha Dostaw (DD-07) może być wykorzystane do szczegółowego rejestrowania informacji o łańcuchu dostaw.

Krok 3.3: Wyszczególnienie ryzyka

Jeśli skorzystanie z kroków 3.1-3.2 nie umożliwia określenia ryzyka jako „niskiego” w przypadku dowolnego produktu konieczna jest identyfikacja ryzyka oraz sposobu jego ograniczenia. Istnieje również możliwość bezpośredniego przejścia do kroku 4 i

natychmiastowe ograniczenie ryzyka bez dalszego wyszczególnienia, jeżeli istnieją oczywiste sposoby ograniczenia ryzyka, na przykład poprzez zmianę dostawcy.



Załącznik 2 niniejszych wytycznych dostarcza wskazówek dotyczących wyszczególnienia ryzyka.



Nawet jeżeli z danym krajem, regionem, gatunkiem lub typem produktu mogą wiązać się pewne niezgodności prawne nie oznacza to, że dotyczą one Państwa łańcucha dostaw. Dlatego konieczne jest przeprowadzenie oceny ryzyka dla poszczególnych łańcuchów dostaw.



Szczegółowe oceny ryzyka związanego z legalnością dla ponad 60-ciu krajów znajdują się na stronie internetowej NEPCon www.nepcon.org/sourcinghub. Powinny być one wykorzystane do identyfikacji obszarów, z którymi wiąże się ryzyko dotyczące legalności i zapewnienia odpowiednich działań ograniczających.



W przypadkach, w których krajowe oceny ryzyka nie są dostępne można skorzystać z **Wytycznych dotyczących Wyszczególnienia Ryzyka Związanego z Legalnością Praktyk Leśnych (DD-09) oraz Szablonu (DD-10)** w celu określenia ryzyka związanego z kategorią prawną, w której zostało ono zidentyfikowane.

Krok 3.4: Sprawdzenie występowania niezgodności

Zanim ryzyko może zostać ograniczone należy sprawdzić, czy w określonym łańcuchu dostaw występują niezgodności z prawem.



Standard LegalSource¹ w załączniku 1 i 2 zawiera tabele z weryfikatorami dotyczącymi ryzyka związanego z legalnością praktyk leśnych i w łańcuchach dostaw. Ponadto podczas auditów dostawców można wykorzystać **Szablon Raportu z Auditów Dostawców (DD-14)** w celu potwierdzenia występowania zgodności z prawem na różnych poziomach łańcucha dostaw.

Krok 3.5: Rejestrowanie wniosków wynikających z oceny ryzyka

Po przeprowadzeniu oceny ryzyka należy zarejestrować wszystkie płynące z niej wnioski.



Skorzystaj z **Formularza Zarządzania Dostawcą (DD-04)** w celu zanotowania wniosków dotyczących ryzyka związanego z danym dostawcą lub produktem.

¹ Standard LegalSource NEPCon określa wymagania LegalSource dotyczące produkcji i pozyskiwania legalnego drewna. Służy do oceny i poświadczania należytej staranności w procesie legalnego pozyskiwania drewna. Pobierz standard: www.nepcon.org/legalsource-standard



Jeżeli dany produkt pochodzi ze złożonego łańcucha dostaw lub jest niejednorodny należy pamiętać o przeprowadzeniu oceny ryzyka w każdym łańcuchu dostaw.



We wnioskach płynących z oceny ryzyko powinno zostać ono zidentyfikowane jako „Niskie” lub „Określone”.

Ramka 3: Korzystanie z certyfikacji w ramach oceny ryzyka

Pozyskiwanie materiałów certyfikowanych zgodnie z systemami legalności i zrównoważonego rozwoju opracowanymi przez strony trzecie (np. FSC, PEFC, VLC, czy LegalSource) może być użytecznym sposobem na zmniejszenie ryzyka w łańcuchu dostaw. Jednakże zgodnie z wymogami Unijnej Ustawy wciąż wymagane jest przeprowadzenie oceny ryzyka również dla materiałów certyfikowanych. Nasuwa się tu pytanie „dlaczego?” i „jak?”.

Chociaż systemy certyfikacji często obejmują podobne wymagania, każdy standard certyfikacji jest inny. Należy zatem ocenić, czy system certyfikacji zawiera wymogi obejmujące ryzyko związane z łańcuchami dostaw. Na przykład, jeśli zostanie stwierdzone, że istnieje ryzyko zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa podczas procesu pozyskiwania drewna w danym kraju, należy upewnić się, że standard certyfikacyjny zawiera jasne kryteria, według których auditor może zweryfikować, czy pracownicy noszą odpowiedni sprzęt ochrony osobistej (SOO). Jeśli wymagania te nie zostaną uwzględnione, nie istnieje gwarancja, że ryzyko zostało ocenione/ograniczone. W rezultacie konieczne będzie wdrożenie dodatkowych działań mających na celu ograniczenie tego ryzyka.

Przy stosowaniu certyfikacji jako części procesu oceny ryzyka ważne jest;

- ✓ Przeprowadzenie i udokumentowanie własnej oceny systemu certyfikacji.
- ✓ Likwidowanie ryzyka i luk powiązanych z danym systemem certyfikacji.

W przypadku stwierdzenia, że system certyfikacji zapewnia wystarczającą i odpowiednią kontrolę zidentyfikowanego ryzyka, należy;

- ✓ Upewnić się, że zakupione materiały posiadają ważne poświadczenia/ informacje certyfikacyjne (np. poświadczenie certyfikacji i kod znajdują się na fakturze dostawcy oraz w dokumentach dotyczących dostawy).
- ✓ Upewnić się, że poświadczenia/informacje certyfikacyjne są prawidłowe i dokładne (np. poprzez sprawdzenie bazy danych programu certyfikacji w Internecie lub kontaktując się z organem auditującym).



Lista Kontrolna Oceny Systemu Certyfikacji (DD-13) może być wykorzystana do rejestrowania wyników oceny systemu certyfikacji.



Standard Oceny Systemów Certyfikacji NEPCon (LS-18) zawiera formalne wymagania dotyczące oceny systemu certyfikacji.

Krok 4: Ograniczenie ryzyka

W przypadku stwierdzenia, że w łańcuchu dostaw występuje ryzyko musi zostać ono ograniczone. Jeżeli wszystkie produkty lub łańcuchy dostaw zostały sklasyfikowane jako niosące „określone ryzyko” należy zastosować środki, które ograniczą ryzyko. Ograniczenie ryzyka musi nastąpić przed zakupem lub sprzedażą produktu.

Krok 4.1: Określenie działań ograniczających ryzyko

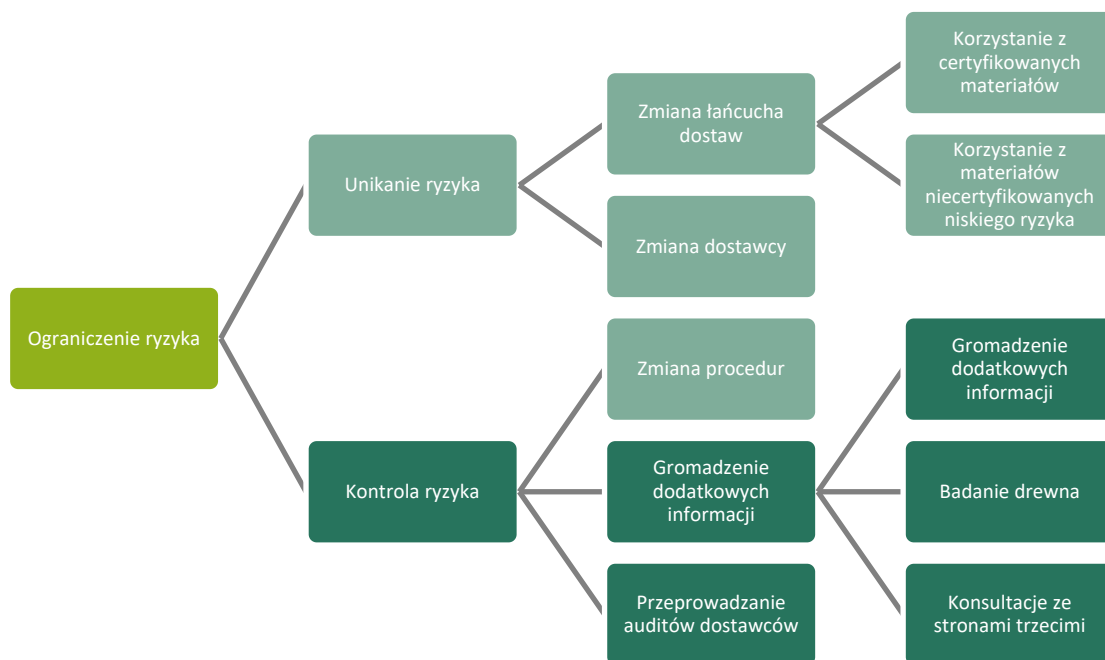
Po stwierdzeniu, że w łańcuchu dostaw istnieją niezgodności mogące być przyczyną ryzyka, należy podjąć odpowiednie działania mające na celu ograniczenie tego ryzyka. Należy ustalić i wybrać działania, które są skuteczne w walce z określonym ryzykiem.

Odpowiednie środki służące do ograniczenia ryzyka zależne są od rodzaju potencjalnej niezgodności z prawem. Niektóre typy niezgodności można weryfikować podczas wizyt terenowych w miejscach pozyskiwania drewna (np. poprzez kontrolowanie granic jednostki pozyskiwania drewna, używania przez pracowników sprzętu ochrony osobistej i środków bezpieczeństwa oraz stopnia uszkodzenia gleby). Inne kwestie mogą być zweryfikowane na podstawie kontroli dokumentów (takich jak formularze deklaracji celnych, potwierdzeń płatności należności licencyjnych, pozwoleń na pracę itp.). W niektórych przypadkach w celu skutecznego ograniczenia ryzyka może być wymagane użycie jednocześnie różnych środków kontroli.

Istnieją dwa rodzaje działań pozwalających na ograniczenie ryzyka: **unikanie ryzyka** i **kontrola ryzyka** (patrz rysunek 4). Omówienie wszystkich działań ograniczających ryzyko nie jest możliwe, a alternatywy, o których nie wspomniano w niniejszych wytycznych, należy rozważyć, jeśli mogą pomóc w ograniczeniu ryzyka w danym łańcuchach dostaw.



Załącznik 4 niniejszych wytycznych dostarcza więcej szczegółowych informacji na temat działań służących ograniczeniu ryzyka.



Rysunek 4: Opcje ograniczania ryzyka

W większości przypadków ograniczenie ryzyka wymaga współpracy z jednym lub kilkoma dostawcami. Współpraca ta jest konieczna w procesie ograniczania ryzyka.



W przypadkach, w których współpraca z dostawcami przy ograniczaniu ryzyka nie jest możliwa jedyną opcją jest wstrzymanie pozyskiwania danego produktu lub zmiana dostawcy/łańcucha dostaw na inne, niosące ze sobą potwierdzone, niskie ryzyko.

Krok 4.2: Uzyskanie zgody dostawców

W przypadku dostawców materiałów lub produktów, których niski poziom ryzyka nie może zostać potwierdzony, dostawca lub poddostawca powinni wydać pisemną zgodę na wspieranie organizacji przy wdrażaniu niezbędnych działań ograniczających ryzyko.



W przypadku, gdy ryzyko zostało wyszczególnione u podmiotów działających na wyższym szczeblu łańcucha dostaw, takich jak lasy, czy zakłady przetwórcze powinny one wyrazić zgodę na przestrzeganie wszelkich wymogów. Dostawca będzie również odgrywał ważną rolę przy uzyskiwaniu i przekazywaniu zgody poddostawców.



Zmodyfikuj **Szablon Listu do Dostawców (DD-06)** tak, by mógł zostać wysłany do poddostawców w celu uzyskania od nich zgody na wspieranie działań mających na celu ograniczenie ryzyka i umożliwienie auditorom przeprowadzania wizyt na miejscu, jeśli będzie to konieczne.

Krok 4.3: Planowanie i rejestrowanie działań ograniczających ryzyko

Wszystkie planowane działania ograniczające ryzyko powinny być rejestrowane. Umożliwi to kontrolowanie ryzyka i aktualnego statusu procesu jego ograniczania.



Skorzystaj z **Formularza Zarządzania Dostawcami (DD-04)**, aby zaplanować i śledzić działania mające na celu ograniczenie ryzyka.

Ramka 4: Wybór właściwych środków

Proces ograniczania ryzyka uzależniony jest od rodzaju ryzyka określonego w trakcie dokonywania jego oceny. Wszystkie kwestie powiązane z ryzykiem muszą zostać rozwiązane: ryzyko nielegalnego pozyskiwania drewna na poziomie lasu, ryzyko nielegalnych działań w obrębie łańcucha dostaw lub ryzyko zmieszania w łańcuchu dostaw legalnych i nielegalnych materiałów.

Należy mieć na uwadze, że w zależności od rodzaju określonego ryzyka skuteczne mogą okazać się różne rodzaje działań ograniczających. Niektóre działania służące ograniczeniu ryzyka nie sprawdzą się w danym przypadku, mogą być jednak użyteczne przy ograniczaniu innego typu ryzyka.

Przykładowo, przeprowadzenie auditu na terenie zakładu produkcyjnego dostawcy może stanowić dodatkowy sposób potwierdzenia, że drewno pochodzące z nieznanymi źródłami nie jest mieszane z drewnem pochodzącym z legalnych i znanych źródeł, jeśli uda się stwierdzić, że dostawca jest częścią solidnego łańcucha dostaw. W trakcie auditu można jednak stwierdzić, że działania ograniczające ryzyko nie przyniosły rezultatu, gdyż w procesie pozyskiwania drewna na poziomie lasu wykorzystano pracę dzieci. W takiej sytuacji bardziej skutecznym działaniem ograniczającym ryzyko byłoby przeprowadzenie auditu w Jednostce Gospodarki Leśnej.

Krok 4.4: Wdrożenie działań ograniczających ryzyko

Po zaplanowaniu działań ograniczających ryzyko konieczne jest zarządzanie i nadzorowanie ich realizacji.



Skorzystaj z **Formularza Zarządzania Dostawcami (DD-04)**, aby śledzić realizację zaplanowanych działań.



Załącznik 4 niniejszych wytycznych zawiera wskazówki dotyczące opcji ograniczania ryzyka.

Przeprowadzenie auditu organizacji działającej w ramach danego łańcucha dostaw może być konieczne dla ograniczenia ryzyka. Audyty mogą być przeprowadzane na poziomie lasów (w organizacjach gospodarki leśnej) lub u dostawców należących do danego łańcucha dostaw (tartaki, firmy handlowe, fabryki).



Załącznik 5 niniejszych wytycznych Zawiera wskazówki dotyczące przeprowadzania auditów u Dostawców w ramach systemu należytej staranności.



Dostosuj do własnych potrzeb **Szablon Raportu z Auditu Dostawcy DD-14** i skorzystaj z niego, aby zarejestrować wyniki oceny dostawcy.

Krok 4.5: Ocena skuteczności działań ograniczających ryzyko

Po rozpoczęciu działań ograniczających ryzyko należy regularnie oceniać ich skuteczność. Niezwykle istotne jest kontrolowanie, czy podjęte działania ograniczające zidentyfikowane ryzyko były skuteczne. Weryfikacja ta powinna być przeprowadzana w sposób regularny, co pozwoli uzyskać pewność, że ryzyko nie powtórzy się ponownie.

Tabela 2: Przykłady ryzyka oraz działań ograniczających i weryfikujących

	Określone ryzyko	Wymogi dot. Ograniczania ryzyka	Działania ograniczające i weryfikujące
	Ryzyko naruszenia praw zwyczajowych na poziomie lasu.	Zweryfikuj obecność problemu w miejscu pochodzenia drewna – zarządzaj niezgodnościami prawnymi poprzez praktyki zapewniające poszanowanie praw zwyczajowych.	Audity na miejscu, konsultacje ze stronami trzecimi, wywiady, przegląd dokumentów.
	Ryzyko naruszenia przepisów celnych.	Zweryfikuj obecność problemu w miejscu pochodzenia drewna – tam gdzie jest to konieczne zmieniaj procedury, tak aby wymogi celne zostały spełnione.	Weryfikacja dokumentów celnych i transportowych otrzymanych od dostawcy. Konsultacje z organami celnymi.
	Ryzyko naruszenia przepisów dotyczących pozyskania drewna powiązanych z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska.	Oceń obecność problemu w miejscu pochodzenia drewna – Jednostka Gospodarki Leśnej, zarządca lasu lub kontrahent powinni dostosować proces pozyskiwania drewna do wymogów.	Audity weryfikujące przeprowadzane na poziomie lasów, skupiające się na kwestii przestrzegania wymogów dotyczących ochrony środowiska w trakcie działań leśnych.
	Ryzyko mieszania zidentyfikowanych i niezidentyfikowany	Współpracuj z fabryką dostawcy, aby zmienione zostały procedury segregacji komponentów i wdrożono	Przeprowadzaj audyty w fabryce dostawcy po wdrożeniu systemu łańcucha dostaw. Przeprowadzaj

ch materiałów w
łańcuchu dostaw.

procedury eliminujące
mieszanie materiałów w
łańcuchu dostaw.

badania drewna w celu
sprawdzenia, czy drewno
różnych gatunków nie zostało
zmieszane.

Załącznik 1: Narzędzia NEPCon dotyczące Systemu Należytej Staranności

Wymienione poniżej narzędzia dostępne są w Systemie Należytej Staranności NEPCon i można je pobrać za darmo ze strony internetowej (www.nepcon.org/sourcinghub).

Kod	Nazwa	Wytyczne
DD-01	Wytyczne dotyczące należytej staranności	Niniejszy dokument. Dodatkowo: Załącznik 2 Wskazówki dotyczące identyfikacji ryzyka przedstawiają proces identyfikacji ryzyka; Załącznik 3 Wskazówki dotyczące wyszczególnienia ryzyka przedstawiają proces specyfikacji ryzyka; Załącznik 4 Wskazówki dotyczące ograniczenia ryzyka zawierają opis możliwych działań ograniczających dla różnych typów określonego ryzyka; oraz Załącznik 5 Wytyczne dotyczące auditu dostawcy zawierają wskazówki na temat sposobów weryfikacji przestrzegania przez dostawcę wymogów NEPCon.
DD-02	Szablon Procedury Należytej Staranności	Szablon, który może stanowić podstawę Twojej procedury należytej staranności. Powinien zostać dostosowany do Twojego systemu i warunków. Zawiera kluczowe elementy, które muszą zostać wdrożone w celu spełnienia wymogów Standardu NEPCon.
DD-03	Szablon Polityki odpowiedzialnego pozyskiwania drewna	Przykładowa polityka w zakresie odpowiedzialnego pozyskiwania drewna, obejmująca kwestie dotyczące legalności oraz odpowiedzialności środowiskowej i społecznej.
DD-04	Formularz Zarządzania Dostawcami	Ten formularz ułatwia gromadzenie i przeprowadzenie oceny informacji o dostawcy. Ułatwia wprowadzanie informacji dotyczących dostawców, produktów i źródeł pochodzenia drewna oraz informacji o ryzyku, które zostało zidentyfikowane przy użyciu Listy Kontrolnej Identyfikacji Ryzyka (załącznik 2).
DD-05	Formularz Informacji o Dostawcy	Ten formularz powinien być używany wraz z szablonem DD-06 do gromadzenia informacji o Twoich dostawcach i produktach/materiałach dostarczanych do Twojej organizacji. Dostawcy muszą podać w nim jak najwięcej informacji.
DD-06	Szablon Listu do Dostawców	Szablon listu kierowanego do dostawców w celu uzyskania od nich dodatkowych informacji oraz zgody na monitorowanie ich przez Ciebie lub wyznaczony organ audytujący.
DD-07	Narzędzie do Określenia Łańcucha Dostaw	Użyj tego formularza do gromadzenia i zarządzania informacjami o poddostawcach oraz źródłach drewna podanych przez dostawców. Formularz przydatny w przypadkach, gdy konieczne jest uzyskanie od dostawców dodatkowych informacji na temat łańcucha dostaw.

Kod	Nazwa	Wytyczne
DD-08	Szablon Listy Kontrolnej Identyfikacji Ryzyka	Szablon do rejestrowania wyników identyfikacji ryzyka w konkretnych łańcuchach dostaw.
DD-09	Wytyczne dotyczące Wyszczególnienia Ryzyka Związanego z Legalnością Praktyk Leśnych	Szczegółowe wytyczne dotyczące procesu wyszczególniania ryzyka.
DD-10	Szablon Wyszczególnienia Ryzyka Związanego z Legalnością Praktyk Leśnych	Szablon Excel używany w procesie określania ryzyka.
DD-11	Wytyczne dotyczące Należytej Staranności dla Przedsiębiorstw Gospodarki Leśnej	Wytyczne dotyczące Należytej Staranności (odpowiednik tego dokumentu) dla Przedsiębiorstw Gospodarki Leśnej.
DD-12	Szablon Procedury Należytej Staranności dla Przedsiębiorstw Gospodarki Leśnej	Szablon przeznaczony dla Przedsiębiorstw Gospodarki Leśnej, który może być wykorzystany jako podstawa procedury należytej staranności. Musi być dostosowany do danego systemu i jego specyficznych warunków. Szablon zawiera elementy, które muszą zostać uwzględnione, by spełnione zostały wymogi Standardu NEPCon.
DD-13	Lista Kontrolna Oceny Systemu Certyfikacji	Szablon oceny zakresu systemów certyfikacji w oparciu o ich zdolność do zagwarantowania legalnego pozyskiwania drewna
DD-14	Szablon Raportu z Auditów Dostawców	Szablon raportu przeznaczony dla organizacji przeprowadzających audyty weryfikujące dostawców.
DD-15	Oświadczenie o Produkcie	Szablon dla dostawców służący do przekazywania przez nich ważnych informacji na temat dostarczanych przez nich produktów.

Załącznik 2: Wskazówki dotyczące identyfikacji ryzyka

Poniższy załącznik zawiera wskazówki dotyczące procesu identyfikacji ryzyka.



DD-08 Lista Kontrolna Identyfikacji Ryzyka zawiera szablon służący do gromadzenia i rejestrowania wyników identyfikacji ryzyka.

Lista Kontrolna Identyfikacji Ryzyka NEPCon (DD-08) jest narzędziem, które może być wykorzystywane przez organizacje do identyfikowania ryzyka w łańcuchach dostaw drewna i papieru. Lista kontrolna zawiera pięć głównych kategorii ryzyka związanych z charakterystyką produktu i / lub łańcucha dostaw:

- ✓ Dostęp do informacji
- ✓ Gatunki
- ✓ Pochodzenie
- ✓ Status certyfikacji/weryfikacji
- ✓ Złożoność łańcucha dostaw
- ✓ Handel i transport

Korzystanie z Listy Kontrolnej Identyfikacji Ryzyka

Lista kontrolna jest przeznaczona do wykorzystania we wczesnych etapach oceny ryzyka. Ma zapewnić szeroki przegląd ryzyka w danym łańcuchach dostaw. Ocenę ryzyka należy rozpocząć od kategorii pierwszej, a następnie przejść do kolejnych kategorii i podkategorii identyfikacji ryzyka. Wskazówki pomocnicze powinny być wykorzystane do udzielania informacji o podejmowanych procesach decyzyjnych. Dostępne są również odnośniki do niezbędnych informacji.

W przypadku każdej podkategorii ryzyka należy dokonać oceny poziomu ryzyka dla wszystkich produktów lub łańcuchów dostaw (w sytuacjach, gdy wykorzystuje się wiele źródeł drewna) oraz opisać ryzyko i przedstawić dowody. Ostatnia kolumna może służyć do określenia, czy ryzyko dla łańcucha produktowego/łańcucha dostaw jest określone ("określone ryzyko"), czy też niskie ("niskie ryzyko").

Ocena ryzyka jest procesem, który wymaga podejmowania świadomych decyzji dotyczących ryzyka. Nie we wszystkich przypadkach tabela dostarcza wniosków ułatwiających podjęcie decyzji. Przy ocenie ryzyka zaleca się więc ostrożny osąd i stosowanie zapobiegawczego podejścia. Konieczne może być zdobycie dodatkowych informacji od ekspertów lub z dodatkowych źródeł. Dobrą praktyką jest przytaczanie dowodów wykorzystywanych do wyciągnięcia wniosków dotyczących ryzyka i przechowywanie dokumentacji wraz z listą kontrolną identyfikacji ryzyka.

Jeżeli ryzyko zostanie stwierdzone w odniesieniu do każdej podkategorii ryzyka, należy przeprowadzić proces wyszczególnienia ryzyka w celu dokładniejszej oceny zakresu i wagi ryzyka w łańcuchu dostaw. Zobacz Wytyczne dotyczące Wyszczególnienia Ryzyka Związanego z Legalnością Praktyk Leśnych NEPCon (DD-09).

Nawet jeśli ryzyko występuje w danej podkategorii możliwe jest, że jest ono skutecznie nadzorowane za pomocą innych czynników kontrolnych. Na przykład ryzyko korupcji w łańcuchach dostaw może zostać zignorowane jeśli łańcuchy dostaw są certyfikowane w ramach wiarygodnych standardów certyfikacji. W tych przypadkach ryzyko powinno być dokładnie rejestrowane w każdej podkategorii z listy kontrolnej. Na końcu listy kontrolnej można wymienić istotne czynniki ograniczające ryzyko dla każdej „określonej” podkategorii ryzyka (tam gdzie ma to zastosowanie).

W przypadku stwierdzenia występowania niekontrolowanego ryzyka w każdej podkategorii ryzyka, należy je ograniczyć przed wprowadzeniem na rynek produktu drzewnego i papieru.

Poniżej przedstawiono wyjaśnienia dotyczące kategorii identyfikacji ryzyka:

Jednoznaczne kategorie ryzyka

Kilka czynników umożliwia jasne i wiarygodne określenie stanu niezależnie od gatunku lub pochodzenia materiału:

- Materiał dostarczony jako drewno posiadające licencję CITES lub FLEGT nie jest objęty wymogami należytej staranności i w tym przypadku ryzyko można uznać za niskie. Należy podkreślić, że konieczne jest dokonanie oceny autentyczności dokumentów. Znane są jednak przypadki, w których licencja CITES nie była wystarczająca do zagwarantowania legalności, co powinno być brane pod uwagę.
- Drewno pochodzące z krajów objętych sankcjami handlowymi ONZ lub UE, w tym drewno i/lub produkty drzewne, nie może być nigdy pozyskiwane i musi zostać wykluczone z łańcucha dostaw. Jedynym sposobem na ograniczenie tego ryzyka jest wstrzymanie pozyskiwania drewna z tych krajów².

Dostęp do informacji

Informacje dotyczące dostaw drewna i produktów drzewnych są kluczowe w ocenie ryzyka. Ich brak, niekompletne lub fałszywe informacje stanowią ryzyko, które musi zostać ograniczone zanim ocena ryzyka zostanie zakończona. Konieczne jest dokonanie oceny, czy informacje o produkcie lub materiale są wystarczające i dobrej jakości oraz czy umożliwiają wyciągnięcie wniosków na temat ryzyka (lub braku ryzyka) związanego z konkretnym produktem lub łańcuchem dostaw.

Gatunki

Niektóre gatunki drewna częściej powiązane są z procedurami nielegalnego pozyskiwania. Często może się więc z nimi wiązać ryzyko. Należy jednak podkreślić, że wyciągnięcie wniosków o statusie ryzyka nie powinno opierać się jedynie na samych gatunkach, konieczne jest również sprawdzenie ryzyka związanego z obszarem, z którego zostały pozyskane. Ryzyko pochodzenia powinno być zawsze brane pod uwagę.

² W dniu publikacji niniejszych wytycznych żaden kraj nie należy do tej kategorii.

Ryzyko pochodzenia

Ryzyko pozyskania lub handlu drewnem niezgodnie z obowiązującymi w danym kraju przepisami jest jedną z kluczowych kategorii ryzyka. Dostępnych jest jednak kilka źródeł informacji, które pomogą w określeniu ryzyka występowania nielegalnej działalności w danym kraju. Zasadniczo ocena ryzyka nielegalnego pozyskiwania drewna w danym kraju musi uwzględniać obowiązujące przepisy prawne określone w załączniku 1 do **standardu LegalSource** NEPCoN jako obowiązujące w kraju pozyskiwania drewna i obejmować następujące kwestie:

- prawo do pozyskiwania drewna w strefach prawnie określonych w tym celu,
- płatności za prawo do pozyskiwania drewna i drewno, w tym opłaty za pozyskiwanie drewna,
- pozyskiwanie drewna, w tym prawodawstwo dotyczące środowiska i lasów, a także związane z zarządzaniem lasami i ochroną różnorodności biologicznej, bezpośrednio powiązane z pozyskiwaniem drewna.,
- prawa stron trzecich dotyczące tytułu prawnego i użytkowania mające wpływ na pozyskiwanie drewna oraz prawa pracownicze, oraz
- handel i kontrola celna powiązane z sektorem leśnym.

Szczegółowe oceny ryzyka lasów z ponad 60 krajów można znaleźć na stronie internetowej NEPCoN www.nepcon.org/sourcinghub. W przypadku wszystkich krajów, które nie zostały tam uwzględnione można skorzystać z licznych źródeł informacji użytecznych przy dokonywaniu oceny ryzyka.

Globalny Rejestr Ryzyka jest bezpłatnym źródłem informacji na temat ryzyka pozyskania nieakceptowalnego drewna z różnych krajów świata. Rejestr obejmuje ponad 150 krajów na całym świecie. Jednakże dostęp do informacji w wielu krajach jest wciąż ograniczony. Kraje, które w kategorii 1 (Legalność) Globalnego Rejestru Ryzyka uznane zostały jako państwa „nieokreślonego ryzyka” to miejsca, w których istnieje duża świadomość dotycząca nielegalnego pozyskiwania drewna.

www.globalforestryregistry.org

Indeks Percepcji Korupcji (Corruption Perceptions Index – CPI) można uznać za pierwszy wskaźnik występowania ryzyka. Szczególną uwagę należy zwrócić na kraje o punktacji CPI poniżej 50. Należy jednak podkreślić, że ryzyko nielegalnych działań może wystąpić także w krajach o indeksie CPI Powyżej 50. Ta skala nie stanowi pewnej miary ryzyka: jest to tylko wskaźnik potencjalnego ryzyka.

www.transparency.org

Status certyfikacji/weryfikacji

Certyfikacja lub weryfikacja znanych standardów certyfikacji może odgrywać istotną rolę w ocenie i ograniczaniu ryzyka. W celu zdobycia pewności, że systemy certyfikacji stron trzecich są zgodne z Unijną Ustawą o Drewnie, firma NEPCoN przyjęła odpowiednie wymogi w zakresie oceny i uznawania tych systemów³. Należy mieć na uwadze, że

³ W dokumencie Standard Oceny Systemu Certyfikacji NEPCoN LS-18 znajdziesz wskazówki na temat ewaluacji systemów certyfikacji.

nawet jeśli pozyskany materiał posiada poświadczenia certyfikacji zadaniem Operatora jest zapewnienie, że poświadczenia te są ważne, a także, że dany materiał został objęty zakresem certyfikacji i spełnione zostały inne stosowne wymogi danego systemu certyfikacji.

Złożoność łańcucha dostaw

Ryzyko związane z łańcuchem dostaw dotyczy również ryzyka, że otrzymany materiał nie jest zgodny z informacjami otrzymanymi w trakcie jego przesyłki, co oznacza, że produkt został zanieczyszczony poprzez materiały o nielegalnym pochodzeniu.

Ryzyko to pojawia się głównie wtedy, gdy organizacja nabywa ten sam typ materiałów, co podmioty w łańcuchu dostaw zaopatrujące się w materiały pochodzące ze źródeł, które mogą być nielegalne.

Zasadniczo odnosi się to do ryzyka związanego z materiałami o nieznanym lub nielegalnym pochodzeniu. Rodzaje rozpatrywanych materiałów i ryzyko mieszania są oceniane osobno w przypadku każdego podmiotu w łańcuchu dostaw.

Handel i transport

Nawet jeśli materiały zostały pozyskane z lasów w sposób legalny istnieje możliwość wystąpienia w łańcuchu dostaw nielegalnych działań powiązanych z obsługą, handlem i transportem materiałów. Załącznik 2 do niniejszego standardu zawiera opis kwestii, które należy rozważyć przy ocenie legalności podmiotów zajmujących się przetwórstwem i transportem, które objęte są zakresem systemu należytej staranności.

Załącznik 3: Wskazówki dotyczące wyszczególnienia ryzyka

Niniejszy załącznik definiuje proces wyszczególnienia ryzyka, w przypadku gdy wstępna identyfikacja ryzyka wykazała jego istnienie, a dostępne informacje na jego temat są niewystarczające, aby umożliwić skuteczne ograniczanie ryzyka.

Jeżeli ryzyko zostało zidentyfikowane konieczne jest wyszczególnienie go w każdym łańcuchu dostaw, aby umożliwić skuteczne ograniczanie ryzyka.



Należy mieć na uwadze, że proces wyszczególniania ryzyka na szczeblu krajowym lub regionalnym jest złożony i wymaga dokładnych badań oraz działań na szczeblu lokalnym. Wiele organizacji może nie być w stanie zaangażować się w tego typu działania. Szczegółową ocenę ryzyka w lasach z ponad 60 krajów można znaleźć na stronie internetowej NEPCon www.nepcon.org/sourcinghub.

Określenie łańcucha dostaw

Określenie łańcucha dostaw jest podstawowym warunkiem dla skutecznego wyszczególnienia ryzyka. W celu wyszczególnienia wszystkich istotnych form ryzyka na właściwym poziomie, konieczne jest posiadanie szczegółowych informacji o wszystkich podmiotach działających w ramach łańcucha dostaw.



DD-07 Narzędzie do Określania Łańcucha Dostaw zawiera szablon służący do gromadzenia i rejestrowania informacji o łańcuchu dostaw.

Gdy łańcuch dostaw zostanie dokładnie określony na właściwym poziomie możliwe jest rozpoczęcie wyszczególniania ryzyka.

Proces wyszczególnienia ryzyka

1. Ocena podstawowa

Początkowo należy określić **zakres i skalę przestrzenną/funkcjonalną** odnoszącą się do danego kraju/regionu - może to oznaczać konieczność podzielenia oceny na określone obszary lub regiony (lub kraje). Dane te są następnie wykorzystywane do **identyfikacji dodatkowych "kryteriów i podkryteriów"**, które muszą być spełnione w ramach danej kategorii. Wszystkim nowym „kryteriom i podkryteriom” musi towarzyszyć tekst dotyczący wytycznych.

2. Badania

Należy zapoznać się z najnowszymi kryteriami/podkryteriami, a także pięcioma ogólnymi kryteriami i podkryteriami. Następnie przy zastosowaniu odpowiedniej skali przestrzennej dla każdej podkategorii należy wyszczególnić:

- a. Obowiązujące prawa i regulacje;
- b. Instytucje prawne;

- c. Wymagane prawnie dokumenty lub rejestry; oraz
- d. Źródła informacji.

3. Opis ryzyka

- a. Należy opisać potencjalne ryzyko, które może być powiązane z daną kategorią, kryteriami szczegółowymi i podkryteriami.
- b. Należy ocenić poziom ryzyka występowania niezgodności mając na uwadze:
 - i. Próg zgodności z uwzględnieniem zakresu, skali i ram czasowych;
 - ii. Poziom korupcji;
 - iii. Kwestie rządowe; oraz
 - iv. Dostępne informacje.
- c. Należy uzasadnić ewaluację w wyniku, której zidentyfikowano ryzyko odnosząc się do powyższych kwestii (próg zgodności, korupcja, opis ryzyka itp.).

4. Wyszczególnienie ryzyka

W oparciu o wyniki ewaluacji kryteria i podkryteria powinny zostać sklasyfikowane jako niosące „określone ryzyko” lub „niskie ryzyko”.

5. Ustanowienie środków kontroli i weryfikatorów

- a. Należy oznaczyć odpowiednie środki kontroli/weryfikatory na liście ogólnych środków kontroli/weryfikatorów.
- b. Należy określić dalsze środki kontroli/weryfikatory dla wszystkich kryteriów i podkryteriów. Te środki kontroli i weryfikatory powinny być użyte do:
 - 1) Weryfikacji występowania lub braku niezgodności, tam gdzie ryzyko jest wyszczególniane; oraz
 - 2) Ograniczenia ryzyka, tam gdzie występowanie niezgodności w łańcuchu dostaw zostało potwierdzone.



DD-09 Wytyczne dotyczące Wyszczególnienia Ryzyka Związanego z Legalnością Praktyk Leśnych zawierają szczegółowy opis procesu wyszczególniania ryzyka.

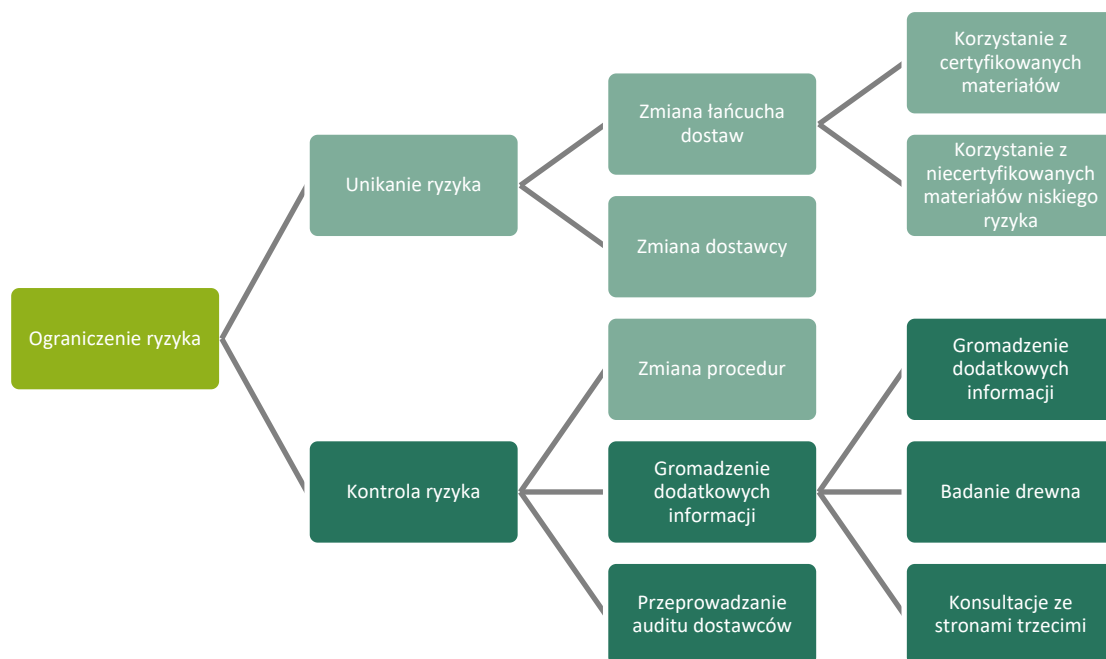


DD-10 Szablon Wyszczególnienia Ryzyka Związanego z Legalnością Praktyk Leśnych to szablon Excel służący do gromadzenia szczegółów dotyczących wyszczególniania ryzyka.

Załącznik 4: Wskazówki dotyczące ograniczenia ryzyka

Celem tej części niniejszego dokumentu jest opisanie potencjalnych działań, które mogą zostać podjęte w celu ograniczenia ryzyka w przypadku, gdy niezgodności prawne zostały wyszczególnione na obszarze pozyskiwania drewna. Załącznik ten dotyczy KROKU 4 procesu należytej staranności opisanego w niniejszych wytycznych.

Istnieją dwie grupy działań ograniczających ryzyko, które można zastosować: **unikanie ryzyka** i **kontrola ryzyka** (patrz rysunek 5).



Rysunek 5: Sposoby ograniczania ryzyka

Kontrola ryzyka

Kontrolowanie ryzyka jest możliwe w wielu łańcuchach dostaw dzięki współpracy z bezpośrednimi dostawcami lub poddostawcami. Potencjalnymi metodami kontroli ryzyka są:

- **Gromadzenie dodatkowych informacji**
 - **Dokumenty:** Może to obejmować gromadzenie dodatkowych informacji potwierdzających, że ryzyko jest niskie. Na przykład, jeśli wykryto niespójności w dokumentach, można zgromadzić dodatkową dokumentację, która będzie potwierdzać, że zebrane dowody uzasadniają uznanie ryzyka za niskie.
 - **Badanie drewna:** Dodatkowe informacje można uzyskać wysyłając drewno lub produkty papierowe do badań laboratoryjnych. Mikroskopowe badania włókien, analiza DNA i testy izotopów stabilnych mogą pomóc w weryfikacji gatunków i/lub pochodzenia produktów drzewnych. Techniki te mogą zostać

wykorzystane do weryfikacji poświadczeń dostawcy lub integralności dokumentacji, w przypadku gdy istnieje ryzyko oszustwa.

- **Konsultacje ze stronami trzecimi:** Jeśli publicznie dostępne zasoby danych zostały wyczerpane konieczne mogą okazać się konsultacje ze stronami trzecimi. Konsultacje mogą obejmować, ale nie są ograniczone do; organów władzy publicznej, organów wydających dany dokument (dokumenty), organizacji wspierających, niezależnych ekspertów (w dziedzinie leśnictwa, prawa, ekonomii), jednostek certyfikujących, społeczności lokalnych itp.
- **Zmiana procedur:** Wprowadzenie dodatkowych procedur lub zmiana istniejących może pomóc w ograniczeniu ryzyka. Może to być trudny do zastosowania środek kontroli, chyba że dostawcy są w pełni zaangażowani w wspieranie procesu należytej staranności. Zmiana procedur może wymagać od dostawcy wdrożenia system kontroli pochodzenia produktu w celu zdobycia pewności, że części składowe produktów nie zostały zmieszane w fabryce z materiałem nieznanego pochodzenia i potencjalnie wysoko ryzykownym. Działania te mogą również obejmować wdrożenie przez dostawcę rzetelnego systemu rejestrowania i przechowywania dokumentacji. Dzięki temu niezbędne dokumenty dotyczące każdej dostawy są przechowywane i udostępniane przez dostawcę.
- **Przeprowadzanie auditów dostawców.** Audity dostawców mogą być przeprowadzane w miejscu, z którego pochodzi drewno w celu weryfikacji występowania niezgodności prawnych na poziomie lasów, np. czy drewno pozyskiwane jest w strefach prawnie określonych w tym celu. Audity mogą być również przeprowadzane na dowolnym poziomie łańcucha dostaw, np. w tartaku, fabryce mebli, zakładzie papierniczym, biurze handlowym itd. Audity łańcucha dostaw zazwyczaj koncentrują się na potwierdzeniu, że handel prowadzony jest legalnie oraz kontroli pochodzenia produktu.
 - **Audity stron drugich:** Audity stron drugich przeprowadzane są u dostawców przez osobę z Państwa organizacji.
 - **Audity stron trzecich:** Audity stron trzecich przeprowadzane są w Państwa imieniu przez niezależną organizację. Organizacje często decydują się na zatrudnienie niezależnych ekspertów specjalizujących się w przeprowadzaniu auditów dostawców, w celu zwiększenia wiarygodności procesu weryfikacji.

Szczegółowe wytyczne dotyczące auditu dostawców zawarte zostały w **Załączniku 5**.

Unikanie ryzyka

Środki mające na celu zapobieganie ryzyku służą do ominięcia lub wykluczenia zidentyfikowanego ryzyka z łańcucha dostaw. Może to obejmować:

- **Zmianę łańcucha dostaw:** Dokonywanie zmian w łańcuchach dostaw może odbywać się we współpracy z dostawcami w celu uniknięcia ryzyka związanego z konkretnymi gatunkami, materiałami lub ich pochodzeniem. Na przykład, jeśli istnieją wyraźne dowody na to, że gatunek jest często nielegalnie pozyskiwany w danym kraju, dostawcy mogą ten sam gatunek drewna pozyskać z państw o niższym ryzyku.

Opcjonalnie, istotnym działaniem ograniczającym ryzyko może być korzystanie z łańcuchów dostaw certyfikowanych w ramach niezależnego systemu certyfikacji. W przypadku wątpliwości co do wykorzystywania materiałów certyfikowanych, należy wziąć pod uwagę zakres i integralność danego systemu certyfikacji, aby uzyskać pewność, że obejmuje on określone ryzyko w łańcuchu(ach) dostaw.

- **Zastąpienie dostawców.** Jeśli dostawca nie chce lub nie jest w stanie współpracować przy wdrażaniu innych działań ograniczających ryzyko, jedynym rozwiązaniem może być rezygnacja z jego usług. Często dostawcy bezpośredni chętnie angażują się w proces ograniczania ryzyka, nie zawsze dotyczy to jednak poddostawców. W takich przypadkach konieczne może okazać się uzgodnienie z bezpośrednim dostawcą, że w przypadku materiałów przeznaczonych dla Państwa produktów będzie on korzystał z usług tylko wybranych poddostawców.

Działania ograniczające ryzyko	Wyjaśnienie	Przykłady wykorzystania
Współpraca z dostawcami/Zmiana na procedur	Bliska współpraca z dostawcami jest podstawową kwestią przy zarządzaniu ryzykiem związanym z łańcuchem dostaw. Dlatego przejrzysty kontakt i kooperacja z dostawcami są kluczowe w niemal każdej działalności związanej z ograniczaniem ryzyka.	Połączenie identyfikacji ryzyka, uzgodnienie działań ograniczających ryzyko z dostawcą (prawnie wiążące), zapewnienie, że dostawca jest kompetentny do wdrożenia działań oraz sprawdzenie, czy działania są podejmowane i są skuteczne.
Konsultacje ze stronami trzecimi	Konsultacje ze stronami trzecimi można przeprowadzić na kilka sposobów w zależności od rodzaju i lokalizacji grupy lub podmiotów, z którymi należy się konsultować. W przypadku konsultacji z wieloma grupami można zorganizować spotkania lub warsztaty, w trakcie których zebrane zostaną wszelkie informacje i potrzebne dane. Jeśli konsultacja dotyczy kilku osób lub pojedynczych podmiotów, wywiady mogą być prowadzone osobiście, telefonicznie lub mailowo.	Ocena potencjalnego naruszenia praw stron trzecich w wyniku działań w zakresie gospodarki leśnej może obejmować konsultacje z grupami lub podmiotami, które posiadają odpowiednie uprawnienia w danej dziedzinie. Należy podkreślić, że typ (-y) stron trzecich różnią się w zależności od ocenianej kwestii. W niektórych przypadkach stronami trzecimi będą np. urzędnicy państwowi, podczas gdy w innych konsultowanymi grupami mogą być przedstawiciele rdzennej ludności, organizacji pozarządowych i / lub społeczności lokalnych.

Działania ograniczające ryzyko	Wyjaśnienie	Przykłady wykorzystania
Weryfikacja dokumentów	Ocena dokumentów ma znaczenie tylko wtedy, gdy są one powiązane z danym materiałem lub produktem. Kontrola dokumentów obejmuje sprawdzenie ważności i prawidłowości różnych dokumentów i rejestrów związanych z pochodzeniem drewna oraz legalnością działań związanych z gospodarką leśną, handlem lub przetwarzaniem drewna. Kontrola może obejmować również gromadzenie dokumentacji, która ma kluczowe znaczenie dla zdobycia informacji o łańcuchu dostaw lub udowodnienia określonych aspektów legalności.	Weryfikacja dokumentów może być wykorzystana do sprawdzenia istnienia ważnych zezwoleń na pozyskiwanie drewna w określonym obszarze leśnym.
Audyty terenowe/weryfikacja	Jeśli wyszczególniono ryzyko, którego nie można oszacować na podstawie dokumentacji konieczne może być przeprowadzenie auditów terenowych określonego obszaru lub podmiotów w celu potwierdzenia, że podejmowane działania są legalne. Weryfikacja przeprowadzana na miejscu jest skuteczna tylko wtedy, gdy ryzyko dotyczy czynności wymagających obserwacji w terenie. Należy jednak podkreślić, że weryfikacja terenowa jest jednym z kluczowych narzędzi do oceny skuteczności działań ograniczających ryzyko.	Jeśli wyszczególnione ryzyko dotyczy np. praktyk związanych z pozyskiwaniem drewna, obserwacja tych działań na miejscu jest konieczna dla ewaluacji określonego ryzyka w danym miejscu. Może to obejmować ocenę wykorzystania sprzętu bezpieczeństwa podczas pozyskiwania drewna lub zastosowania specjalnych, wymaganych prawnie metod pozyskiwania.

Działania ograniczające ryzyko	Wyjaśnienie	Przykłady wykorzystania
Weryfikacja stron trzecich	Weryfikacja stron trzecich może mieć miejsce, jeśli organizacja zaangażowana w certyfikację NEPCon nie zdecyduje się na wdrożenie własnego systemu kontroli. W takim przypadku przeprowadzenie niezbędnych ocen w imieniu organizacji można zlecić stronie trzeciej.	Weryfikacja osób trzecich może być stosowana przy wszystkich rodzajach auditów na poziomie przetwarzania oraz poziomie lasu. Przykładem może być ocena zdolności zakładu przetwórczego do oddzielania w procesie przetwarzania wszystkich materiałów posiadających różne poświadczenia. Dzięki temu organizacja ma możliwość sprawdzenia, czy nie istnieje ryzyko pozyskiwania materiałów o nieznanym lub nielegalnym pochodzeniu, które zostały zmieszane z ich produktami podczas procesu przetwarzania.

Tabela 5: Przykłady środków ograniczania ryzyka

Załącznik 5: Wytyczne dotyczące auditu dostawcy

Przeprowadzanie auditów weryfikujących dostawców może być konieczne do ustalenia, czy istnieje ryzyko występowania niezgodności prawnych u źródła/dostawcy. Weryfikacja może być również stosowana w przypadkach, w których działania ograniczające ryzyko okazały się skuteczne przy kontrolowaniu lub zarządzaniu przyczyną niezgodności prawnych.

Poniżej przedstawiono wytyczne dla firm, które chcą wdrożyć własny program weryfikacyjny.

Weryfikacja odgrywa znaczącą rolę w całym procesie należytej staranności.



Przedsiębiorstwa, które nie chcą wdrożyć własnego programu weryfikacyjnego mogą zatrudnić w tym celu auditora organizacji strony trzeciej.



Szablon Raportu z Auditów Dostawców (DD-14) jest pomocny przy przeprowadzaniu auditów weryfikacyjnych dostawców i systematycznym rejestrowaniu wyników.



Standard LegalSource w Załącznikach 1 and 2 zawiera tabele z weryfikatorami odnoszącymi się do poziomu lasów i ryzyka związanego z legalnością w łańcuchu dostaw. Z kolei **Ogólny Standard Kontroli Pochodzenia Produktu NEPCon** obejmuje wymogi dotyczące zmniejszenia ryzyka mieszania materiałów w łańcuchach dostaw.

Audity weryfikacyjne łańcucha dostaw mogą obejmować zarówno Przedsiębiorstwa Gospodarki Leśnej, przedsiębiorstwa handlowe, jak i zakłady przetwórcze.

Wymogi dotyczące weryfikacji dostawcy są różne dla każdego typu auditu. Różnice te przedstawione zostały poniżej.

Cele weryfikacji

Weryfikacja dostawcy/źródła może być przeprowadzana w dwóch celach:

1. Sprawdzenia braku lub występowania niezgodności prawnych w oparciu o określone ryzyko zidentyfikowane podczas oceny ryzyka.
2. Sprawdzenia, czy system należytej staranności i/lub ustalone środki ograniczenia ryzyka zostały skutecznie wdrożone oraz czy ryzyko zostało ograniczone.

Jeden proces weryfikacyjny może dotyczyć obu powyższych kwestii.

Zakres auditu

Zakres auditu musi zostać ustalony przed powołaniem auditora i zaplanowaniem auditu.

Zakres audytu weryfikacyjnego musi uwzględniać określone ryzyko lub określone zobowiązania dostawcy. Oznacza to, że audit może koncentrować się tylko na wybranych rodzajach ryzyka i działaniach. Jest to istotne przy ustalaniu wymogów dotyczących audytu i zakresu kompetencji audytora.

Zakres definicji audytu obejmuje określenie:

- Rodzaj podmiotów objętych auditem (pojedynczy zakład przetwórczy, liczne zakłady przetwórcze, pojedyncza Jednostka Gospodarki Leśnej, liczne Jednostki Gospodarki Leśnej);
- Identyfikację określonych form ryzyka, które poddane zostaną ewaluacji; oraz
- Wizyty terenowe wymagane w trakcie audytu. Wizyty terenowe uzależnione są od lokalizacji i liczby Jednostek Gospodarki Leśnej objętych zakresem ewaluacji oraz składem zespołu auditującego.

Rola dostawcy w procesie weryfikacji

Dostawcy odgrywają kluczową rolę w większości procesów weryfikacyjnych. Zazwyczaj ich praca powiązana jest bliżej z lasem pochodzenia drewna, w którym może zostać wykryte ryzyko. Z tego względu mogą pomóc zarówno w identyfikacji, jak i ograniczaniu ryzyka.

Rola dostawcy niekoniecznie musi ograniczać się jedynie do zapewnienia dostępu do informacji. Wręcz przeciwnie, dostawcy mogą odgrywać istotną rolę biorąc bezpośredni udział w procesie weryfikacji. W niektórych przypadkach może to wymagać przeprowadzenia z nimi szkolenia, jednak w dłuższej perspektywie działania na szczeblu lokalnym są zwykle bardziej efektywne.

Oczywiście ważne jest, aby rola dostawcy została wcześniej jasno zdefiniowana i uzgodniona. Wszyscy zaangażowani w proces weryfikacji muszą być świadomi swoich ról i obowiązków, a także posiadać niezbędne kompetencje i uprawnienia.

Przygotowanie audytu

W każdym przypadku przygotowanie do audytu musi być dobrze zaplanowane i uzgodnione między organizacją auditującą, a podmiotem poddawany auditowi.

Dostawca powinien przygotować się do audytu weryfikacyjnego dostarczając informacji niezbędnych do oceny określonych obszarów ryzyka. W zależności od form ryzyka oraz roli dostawców w procesie wdrażania systemu należytej staranności przed ewaluacją powinni oni dostarczyć następujących informacji:

- Potwierdzenie akceptacji audytu weryfikacyjnego;
- Dokumentację dotyczącą procedur;
- Rejestry i systemy dokumentujące działania podjęte w celu ograniczenia ryzyka;
- Identyfikację pracowników odpowiedzialnych za te działania;
- Określony zakres materiałów;

-
- Wykaz wszystkich łańcuchów dostaw i poddostawców objętych zakresem auditu;
 - Rejestry dotyczące przeprowadzonych ocen ryzyka (jeśli jest to konieczne);
 - Dokumentację potwierdzającą legalność materiałów objętych zakresem auditu (na poziomie lasów może to być plan zarządzania lasem, licencje itp.); oraz
 - Dokumentację potwierdzającą zgodność z odpowiednimi przepisami prawnymi i własnymi regulacjami podmiotów.

Ocena podmiotów przetwórczych i handlowych

Weryfikacja dostawców sklasyfikowanych jako zakłady przetwórcze lub handlowe może być przeprowadzona na miejscu lub na odległość w zależności od rodzaju określonego ryzyka. Weryfikacja na miejscu może obejmować rozmowy z odpowiednim personelem, przegląd dokumentów (dokumentacji procedur i przetwarzania), jak również obserwowanie praktyk stosowanych w procesie przetwarzania.



Wymagania dotyczące weryfikacji: wymagania dla dostawców wchodzących w skład programu weryfikacyjnego znajdują się w **Załączniku 2 do Standardu LegalSource LS-02**.

Ocena Przedsiębiorstw Gospodarki Leśnej

Weryfikacja lasów pochodzenia drewna uwzględnia każde określone ryzyko zidentyfikowane na terenie danego kraju, regionu, Przedsiębiorstwa Gospodarki Leśnej lub grupy przedsiębiorstw.



Wymogi dotyczące weryfikacji Przedsiębiorstw Gospodarki Leśnej znajdują się w **Załączniku 1 do Standardu LegalSource**.

Podczas ewaluacji należy potwierdzić, że Przedsiębiorstwo Gospodarki Leśnej, w którego przypadku ryzyko zostało zidentyfikowane jako określone spełnia wszystkie wymogi dotyczące legalności. Ewaluacja nie jest konieczna w przypadkach, w których ryzyko uznano za niskie.

Kompetencje auditora

Wiarygodność procesu auditu uzależniona jest od kompetencji osób, które go przeprowadzają. Kompetencje auditora obejmują między innymi wykształcenie, wcześniejsze doświadczenie zawodowe, przebyte szkolenia oraz doświadczenie w przeprowadzaniu auditów.

Niezwykle ważne jest również, aby każdy auditor posiadał gruntowną wiedzę na temat systemu i standardów w ramach, których przeprowadzany jest audit. Istotna jest również znajomość wymagań prawnych i kontekstu prawnego.

Kompetencje auditora obejmują następujące aspekty:

- a) *Zasady, procedury i techniki auditu:* auditor musi dostosować je do różnych rodzajów auditów i zagwarantować, że audyty przeprowadzane są w sposób spójny i systematyczny.
- b) *System zarządzania i dokumenty referencyjne:* auditor musi znać zakres auditu i dotyczące go, obowiązujące wymagania.
- c) *Kontekst organizacyjny:* auditor musi rozumieć kontekst operacyjny danej organizacji. Wiedza i umiejętności w tej dziedzinie powinny obejmować:
 - rozmiar organizacji, jej strukturę, władze, funkcje i związki;
 - ogólne procesy biznesowe i fachową terminologię; oraz
 - zwyczaje kulturowe i społeczne obowiązujące w miejscu auditu.

- d) *Obowiązujące przepisy prawne, regulacje i inne wymagania związane z daną dziedziną*: auditor musi potrafić pracować w ich ramach oraz być świadomym wymogów, które mają zastosowanie w przypadku organizacji podlegającej auditowi. Wiedza i umiejętności w tej dziedzinie powinny obejmować:
- o kodeksy, prawa i przepisy lokalne, regionalne i krajowe;
 - o umowy i porozumienia;
 - o kontrakty i konwencje międzynarodowe; oraz
 - o inne wymogi dotyczące organizacji.

Ocena zgodności

Dostawcy objęci auditami weryfikacyjnymi w ramach systemu należytej staranności muszą przedstawić dowody poświadczające, że działają zgodnie z odpowiednimi wymogami legalności. Jak wspomniano powyżej, szczegółowe wymagania są zależne od określonego ryzyka, a także typu podmiotu podlegającego ocenie. Norma NEPCon zawiera listę wymaganych weryfikatorów, które powinny być zostać zastosowane do każdego wymogu legalności.

Istotne jest, aby zgodność z wymogami standardów została oceniona i udokumentowana. Niezbędne jest zdefiniowanie wszelkich niezgodności z wymogami, a wymagane działania naprawcze powinny zostać ustalone i zaplanowane w określonym czasie.

Raportowanie

Wyniki weryfikacji powinny być dokumentowane w sposób przejrzysty i systematyczny.



Szablon Raportu z Auditów (DD-14) zawiera listy kontrolne odpowiednie dla wszystkich rodzajów auditów.

Informacje

Wsparcie Legalnego Handlu Drewnem

Wsparcie Legalnego Handlu Drewnem jest projektem prowadzonym przez NEPCon w celu wspierania przedsiębiorstw drzewnych w Europie za pomocą wiedzy, narzędzi i szkoleń w zakresie wymogów Unijnej Ustawy o Drewnie. Poznanie pochodzenia drewna jest korzystne nie tylko dla lasów, ale również dla biznesu. Projekt jest finansowany z programu LIFE UE oraz przez rząd Wielkiej Brytanii.



Informacje

Odpowiedzialne Pozyskiwanie Soi, Wołowiny i Oleju Palmowego

Odpowiedzialne Pozyskiwanie Soi, Wołowiny i Oleju Palmowego to projekt mający na celu podnoszenie świadomości i wspieranie duńskich przedsiębiorstw w minimalizowaniu ryzyka dotyczącego problemów społecznych i środowiskowych powiązanych z pozyskiwaniem oleju palmowego, soi i wołowiny z krajów rozwijających się. Projekt jest prowadzony przez NEPCon i finansowany przez DANIDA, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii.



NEPCon jest organizacją non-profit dążącą do budowania zaangażowania i świadomości w celu wspierania zrównoważonego rozwoju. Promujemy działania dla ochrony zasobów naturalnych i przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

NEPCon | www.nepcon.org | info@nepcon.org